B.J.

Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 14 października 1933 r. 145.-146

Treść numeru:

ŁOTWA.

1. Rokowania handlowe między Litwą a Łotwą w ujęciu prasy łotewskiej. 2. "Jaunakas Zinas" w sprawie konkordatu. 3" "Latvis" o stosunkach łotewsko -litewskich. 4. Zmiany w dyplomacji łotewskiej. 5. Nowy poseł sowiecki w Łotwie. 6. Sprawa udziału centrum demokratycznego w rządzie. 7. Sprawa importu wyrobów tekstylnych.

ESTONJA.

1. Ustawa o podwyższeniu kworum przy referendum. 2. Delegacja estońska w Anglji.

----oo---

ŁOTWA. 1. Rokowania handlowe między Litwą a Łotwą w ujęciu prasy łotewskiej. "Latvis" /X.1933 r./: Niemal cała miejscowa prasa z niezadowoleniem odzywa się o niedostatecznem informowaniu społeczeństwa o odnośnie toczących się rokowań handlowych łotewsko-litewskich. Jak słychać, rokowania te naogół nie odpowiadają nadziejom na nich pokładanym - Dla zawarcia układu nie wystarcza, by jedna strona wyraziłą jakieś postulaty. Trzeba, aby obie strony wykazały trwałe chęci w kierunku osiągnięcia danego celu. Na co zdadzą się rozmowy ministrów łotewskiego i litewskiego w Genewie, co . pomogą podróże delegacyj, o ile delegacjom tym zakreślono granice działania zbyt wąskie? W granicach tych nie mieści się nawet sprawa zbliżenia ekonomicznego, nie mówiąc już o unji celnej i rzeczach podobnych.

Podczas, gdy w Rydze prowadzą się rokowania, po tamtej stronie granicy urządza się zebrania,rozważa się sprawę stabilizacji gospodarczej, zaś minister /Zaunius przyp.tłum./ jeździ po Europie i stara się wyjaśnić, wyzywając Londyn przeciwko Berlinowi, które z tych dwóch miast będzie więcej odpowiednie do stabilizacji gospodarczej. W takich warunkach, jakież mogą być perspektywy jakiegokolwiek zbliżenia gospodarczego podczas rokowań ryskich? Rokowania takie nie mogą dać nic ponad "targowanie się", co do tych, czy owych punktów taryf celnych. Ukrywając tę smutną prawdę, kierownicy rokowań nie mogą nic powiedzieć społeczeństwu, które się spodziewało, że uchwały bałtyckich organizacyj gospodarczych będzie się próbowało w taki, czy inny sposób realizować.

Ze wszystkiego wynika, że znowu wypadnie pogrzebać nadzieje, iż kiedykolwiek dokona się to, czego wymagają naturalne interesy gospodarcze i polityczne obu państw.

"Socjaldemokrats" Nr. 228 / X.1933 r./: 9-go października na wspólnem posiedzeniu delegacyj litewskiej i łotewskiej rozważane były listy towarów uprzywilejowanych. Delegacja litewska pragnąc wyrównać bilans handlowy żąda skreślenia z listy towarów uprzywilejowanych maszyn rolniczych, wyrobów z żelaza lanego, kaloszów i innych towarów, których Litwa sama nie produkuje, a które znajdowały na Litwie dosyć obszerny rynek. Litwa pragnie więc obecnie zwęzić eksport łotewski. Niepodobna na to się zgodzić. Tego rodzaju żądania litewskie są tembardziej bezpodstawne, że Litwa chce uzyskać ulgi na import jaj, jagód i warzyw do Łotwy. Sama Łotwa produkuje wymienione produkty w ilości dostatecznej, tak, że niema potrzeby importować ich z Litwy.

Jaunakas Zinas" w sprawie konkordatu. "Jaunakas Zinas" Nr.228 / X.1933 r./:Konkordat łotewski ratyfikowany został w początkach listopada 1922 r. O ile nie wypowie się go w terminie rocznym, nabiera on mocy obowiązującej na następne 3 lata. Wobec tego już termin konkordatu upływa w 1934 r., przeto w początkach listopada r.b. konkordat musiałby być wypowiedziany.

Jak słychać, w tych dniach na okoliczność tę zwrócono uwagę premjera, proponując podjęcia rokowań w sprawie zmiany konkordatu, przyczem punktem wyjścia byłyby interesy narodowe Łotwy. Już przed dwoma laty komisja sejmowa, która badała sprawę polonizacji Letgalji, wypowiedziała się za zmianą konkordatu, dla położenia kresu polonizacji katolików. Wtedy władze kościelne prosiły o odroczenie tej sprawy, obiecując zająć się usunięciem wspomnianych braków. Obecnie sfery parlamentarne twierdzą, że na pograniczu wciąż jeszcze pracują księża, niebędący obywatelami Łotwy i że w wielu kościołach język łotewski jest ignorowany. W związku z tem chodziłoby o to, by zmieniony konkordat gwarantował językowi łotewskiemu należne prawa. Pozatem wyżsi duchowni, prałaci i kanonicy powinni być wyznaczani za zgodą rządu. Dotyczyłoby to też profesorów seminarjum duchownego i księży działających w strefie 30 km od granicy.

3. "Latvis" o stosunkach łotewsko-litewskich. "Latvis" Nr. /X.1933 r./:Łotewski min.Finansów Annus witając delegacje litewską i łotewską podczas pierwszego posiedzenia przypomniał bałtycką konferencję gospodarczą, jaka się niedawno odbyła w Rydze, oraz jej rezolucje, domagające się dążenia do unji celnej trzech państw bałtyckich. W związku z tem dziwnem się wydaje, że delegacje łotewska i litewska przemilczały tę aluzję ministra Annusa i zakreśliły w rokowaniach granice o wiele ciaśniejsze, aniżeli unja celna. Jak widać, delegacji Litwy nie zależy na niczem więcej, jak tylko na ułożeniu listy towarów według dawnego traktatu handlowego, na zasadach"do ut des ".

Ubolewać należy, że wciąż jeszcze nie umie się znaleść wspólnej mowy dla rozstrzygnięcia dawno dojrzałego problemu politycznego. Obecne wypartowywanie się o drobnostki nie prowadzi do celu,jakim jest wspólny interes Łotwy, Litwy i Estonji.

4. Zmiany w dyplomacji łotewskiej.Prasa łotewska /X.1933 r./: Dotychczasowy poseł łotewski w Berlinie Krevinsz został mianowany posłem w Holandji. Posłem w Litwie ma zostać obecny szef wydziału prasowego M.S.Z. Sesk.

5.Nowy poseł sowiecki w Łotwie.Prasa łotewska / z X.1933 r./: Na miejsce zmarłego w r.b. posła sowieckiego w Rydze Świderskiego wyznaczony został na posła do Łotwy Stefan Brodowski, który dotychczas pracował jako przedstawiciel rządu sowieckiego na Ukrainie i jako radca poselstwa w Berlinie.

6. Sprawa udziału centrum demokratycznego w rządzie. "Pehdeja Brihdi" Nr.226. /X.1933 r./: W związku z wizytą b.min.Oświaty Keninsza u premjera Bludnieksa ukazały się w prasie wiadomości, że centrum demokratyczne powróci do rządu. Jak donoszą czynniki kompetentne,wiadomość ta nie odpowiada prawdzie.O powrocie centrum demokratycznego do rządu przy obecnych warunkach mowy być nie może.

7. Sprawa importu wyrobów tekstylnych. "Socjaldemokrats" Nr.228 / X.1933 r./: Obecne ograniczenia importu towarów tekstylnych dały miejscowym przemysłowcom tekstylnym prawa monopolowe. Wykorzystują oni je w kierunku podwyższenia ceny na towary. Całkowicie zabronić importu towarów tekstylnych niepodobna ze względu na to, że przemysł miejscowy całego szeregu gatunków nie produkuje.

ESTONJA. 1. Ustawa o podniesieniu kworum przy referendum. "Siegodnia" Nr.273 / X.1933 r./: Dnia 11-go października zakończył się termin zbierania podpisów członków Zgrodzanenia Narodowego z żądaniem wstrzymania wejścia w życie ustawy o podwyższenie kworum przy referendum. Panuje przekonanie, że frakcji rolniczej, która sprzeciwia się podwyższeniu kworu, nie uda się zebrać odpowiedniej ilości podpisów. W związku z tem ustawa o podwyższeniu kworum przy referendum wejdzie w życie.

2. Delegacja estońska w Anglji. Jak podaje "Päevaleht" z dn.11.IX. 33 r. rząd estoński wysyła do Anglji specjalną delegację dla prowadzenia rokowań gospodarczych. Na czele delegacji stać będzie poseł estoński w Londynie dr.Kallas.